

Etkili Sınıf Tartışmaları²

William E. Cashin, Emekli Profesör, Kansas Eyalet Üniversitesi

*“Tartışma, aktif öğrenme için prototipik bir öğretim yöntemidir.”
(Svinicki ve McKeachie (2011, s.36).*

Tartışma nedir? Kimse bunu tanımlamıyor gibi görünüyor. Lowman (1995, s.159) “faydalı (bir) sınıf tartışması katılımı kolaylaştıran öğretmen tarafından kullanılan sık sorular ve açıklamalarla birbirinden ayrılmış öğrenci yorumlarını ve tüm grup tarafından düşüncenin geliştirilmesini içerir. Bu çalışmada, *tartışma* öğretmen ve öğrenciler arasında ve daha da önemlisi öğrencilerin kendi aralarındaki iki yönlü sözel iletişim olarak tanımlanmaktadır.

Bu çalışma, temel olarak, haftada bir kez veya daha fazla toplanan küçük sınıflardaki tartışma yöntemini, her hafta bir ya da daha fazla konu anlatımı içeren bir dersin parçası olarak ele almaktadır. Tartışmalar, anlatım, diyalog ve güdümlü ya da açık fikir alışverişi şeklinde olabilir. Ancak, bu çalışmadaki tavsiyelerin pek çoğu düz anlatımlı bir dersin daha kısa tartışma oturumları için de faydalı olmalıdır, çünkü tartışmalar, öğrencilerin düz anlatımlarda öğrendiklerini aktif olarak işlemelerinin etkin bir yoludur (Lowman, 1995, s.161).

Daha Fazla Bilgi İçin. Bu IDEA çalışması ağırlıklı olarak üç kitaba dayanmaktadır: Davis (2009), *Tools for teaching* (Öğretim araçları) (ss. 95-111); Forsyth (2003), *The professor’s guide to teaching* (Profesörün öğretim kılavuzu) (ss. 89-103); Svinicki ve McKeachie (2011), *McKeachie’s teaching tips* (McKeachie’nin öğretim ipuçları) (ss.36-54).

Sadece tartışmalar üzerine yazılmış diğer yardımcı kitaplar: Bligh (2000), *What’s the point in discussion?* (Tartışmada anlatılmak istenen nedir?); Brookfield ve Preskill (2005), *Discussion as a way of teaching* (Öğretmenin bir yolu olarak tartışma); Christensen, Garvin, ve Sweet, (Editörler) (1991), *Education for judgment: The artistry of discussion leadership* (Fikir

¹ Bu çalışma, *Tartışmaları Geliştirmek (Improving Discussions)* (Cashin ve McKnight, 1986) başlıklı 15 nolu IDEA çalışmasının güncellenmiş halidir.

² Bu çalışma, Individual Development and Educational Assessment Center – IDEA Center izni ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Merkezi tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Kaynak göstermek şartıyla yapılan kısa alıntılar dışında, raporun tamamı ya da bir bölümü basılı ve dijital olarak çoğaltılamaz; elektronik ortamlar da dahil olmak üzere herhangi bir ortamda paylaşılabilir. Çalışmanın çeviri hakları saklıdır.

Bu çalışmayı aşağıdaki gibi referans gösterebilirsiniz:

Cashin, W. E. (2011). *Etkili sınıf tartışmaları* (Çev: ODTÜ Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Merkezi). Manhattan, KS: The IDEA Center.

Değerlendirme Eğitimi: Tartışma liderliği yapma sanatı); Kustra ve Potter (2008), Leading effective discussions. (Etkin tartışma yönetimi)

Sınıf Tartışma Yaklaşımlarının Güçlü Yönleri ve Sınırlamaları

Tartışmalar birçok ders hedefini kolaylaştırmaya uygundur. Lowman'ın belirttiği gibi, “içeriğin açık hale getirilmesi, mantıklı düşünmeyi öğretme ve duyuşsal yargıları vurgulamanın yanı sıra, öğrencinin ders katılımının artırılmasında ve aktif öğrenmelerinin sağlanmasında tartışma özellikle etkilidir” (1995, s.164). Tartışma, öğrencilerin düz anlatımlı derslerde ya da diğer ders ödevlerinde kendilerine verilenler ile meşgul olmalarını sağlar. Tartışma yaklaşımları öğrencilerde düşünme becerileri ve uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme gibi daha yüksek düzeyde öğrenmeyi (Bloom ve ark., 1956), ve yaratıcılık (Anderson ve Krathwohl, 2001; Bligh, 2000) geliştirmede etkilidir.

Tartışma, öğrenciler düşüncelerini kısa ve açık bir şekilde sunmayı öğrendikleri için onların daha iyi iletişim becerileri kazanmalarına yardım ettiği gibi, dinlemek ve diğerlerinin söylediklerini takip etmek fırsatları sunar. Ayrıca, tartışmalar, öğrencilerin birçok çeşit konuya ilgilerini artırarak, değerlerini belirlemede yardımcı olarak ve bazı tutumların farkına varmalarını –ve belki de değiştirmelerini– sağlayarak duyuşsal gelişimlerine katkı sağlayabilir.

Bir öğretme yöntemi olarak, tartışma öğrencilere kendi öğrenmelerinde aktif olmalarına imkan tanır, öğrenme motivasyonlarını artırır ve süreci daha ilgi çekici kılar. Son olarak, tartışma, sorular, yorumlar, düzeltmeler ve açıklamalar yoluyla öğrencilerinizin öğrenim kazanımları hakkında size geri besleme sağlar. Bu etkileşimler öğrencilerin anlamalarının derinliğine inmenize izin verir.

Tüm öğretme yöntemleri gibi, tartışma yaklaşımının da hem güçlü yönleri ve hem de sınırlamaları bulunmaktadır. Tartışmalar ders içeriğinin önemli bir miktarını kapsamanın etkin yolu değildir ve zaman alıcıdır, daha fazla hazırlık ve daha uzun ders saati gerektirir. Ancak, çok iyi hazırlansanız dahi, tartışma planladığınız gibi gitmeyebilir ve kontrolünüz dışında durumlar gerçekleşebilir. Bir dereceye kadar, öğrencilerin soruları ve ilgilerinin olduğu, ancak sizin planınız ile örtüşmeyen yöne gitmelisiniz.

Ayrıca, öğrencileri bir tartışmaya katılmalarını sağlamak, özellikle bazıları etkili olarak nasıl katılacaklarını bilmediklerinde, zor olabilir. Son olarak, bir konu çok tartışmalı ya da haddinden fazla duyuşsal tepkilere yol açabilir. Tartışma dikkatli planlama ve hem sizin ve hem de öğrencilerinizin hazırlanmasını gerektiren karmaşık bir öğretme yöntemidir (Brookfield ve Preskill, 2005). Pek çok yazar, tartışmaların güçlü yönleri ve sınırlamaları hakkında ek ayrıntılar vermektedir (bakınız Bligh, 2000, bölüm 1-4; Brookfiels ve Preskill, 2005, bölüm 2; Forsyth, 2003, s.93)

Tartışma yaklaşımlarının zorluklarına rağmen, pek çok strateji bunları daha etkili kılabilir ve faydalarını artırabilir.

Tartışmada Öğrenci Katılımı için Beklenti Yaratma

Mümkün olduğunda, tartışmayı destekleyici fiziksel bir ortam yaratın. Sandalyeleri herkesin birbirini görebileceği ve kendinizin de grubun bir parçası olacak şekilde (yani bir sandalyenin arkasında değil de öğrencilerinizle beraber oturarak), bir çeşit halka ya da yarım halka olarak düzenleyin. Eğer var ise, taşınabilir, rahat sandalyeler işe yarayabilir. Dersin ilk oturumunda öğrencilerin birbirleri ile tanışmalarına ve aralarında konuşmalarına yardım edin. Bligh (2000, ss.173-177) fiziksel ortam hakkında ayrıntılı bilgi sağlamaktadır.

Dersinizin başında, belki ikinci derste, hem sözel olarak ve hem de ders izlencesinde, tartışma için temel kurallar da dahil olmak üzere, katılıma ilişkin beklentilerinizi paylaşın. Mesela kurallarınız şunlar olabilir: Öğrenciler derse hazırlıklı olarak gelecekler, okuma görevlerini yapmış olacaklar ya da ilgili araştırmalarını tamamlamış olacaklar, tartışmaya katılacaklar ve fikirlerini ve sonuçları test edecekler, öğrenciler ellerini kaldıracaklar (ya da alternatif olarak rastgele siz isimlerini söyleyeceksiniz).

Normal bir sınıf tartışmasının hemen her genel psikoloji ders kitabında bulunan problem çözmenin basamaklarına dayanan aşamaları aşağıda sunulmaktadır.

- Tartışma odağı yapacağınız soruyu, konuyu belirleyiniz.
- Öğrencilerin olası cevaplar ya da çözümler önermelerini sağlayınız.
- Tartışılan soru(ları)yu cevaplamaya yardımcı olacak ilgili bilgileri ya da verileri toplayınız.
- Tartışma esnasında öğrenciler tarafından ileri sürülen fikirleri ya da çözüm önerilerini değerlendiriniz.
- Tartışmaya bağlı olarak, başlanabilecek en iyi nokta ve denenebilecek en iyi çözüm konusunda grubun bir karar vermesini sağlayınız. (İlgili bir yaklaşım için bakınız Svinicki ve McKeachie, 2011, s.42.; ve Bligh, 2000).

Öğrencilerin tartışmaları ciddiye almalarını sağlamak için, mevcut ödüllendirme sisteminizi düzenlemeye ihtiyaç duyabilirsiniz (Brookfield ve Preskill, 2005). Katılım için öğrencilerinize not verecekseniz, bunu nasıl yapacağınızı açıklayınız. Öz değerlendirmeleri, akran değerlendirmelerini ve beklenen ve beklenmeyen katılım düzeylerinin davranışsal olarak tanımlandığı belirtke tablolarını dikkate alabilirsiniz (Tavsiyeler için bakınız Davis, 2009, s.110-111).

Öğretmenin Rolü

Öğrencilerinizi tanıyın. Açıkçası bu, tüm öğretme şekillerinde geçerlidir, ama başarılı tartışmalar için özellikle önemli olabilmektedir. Öğrenci isim listesinin yanı sıra öğrenci işleri ofisinden de öğrencileriniz hakkında bilgi temin edebilirsiniz – bu listeyi öğrenin. Öğrencilerinize geçmişlerini ve hedeflerini sorun (Cashin, 2010, s.3). 39 nolu IDEA çalışmasında Fleming (2003) öğrencileriniz ile yakınlık kurmanıza yardımcı olacak bir dizi strateji tanımlamaktadır.

Hazırlıklı olun. Etkin bir tartışma, düz anlatımlı bir derse göre daha fazla hazırlık yapmayı gerektirir. Bir düz anlatımlı derste, ne anlatacağınıza karar verebilirsiniz. Bir tartışmada ise mantıken ilişkili olan herhangi bir meseleyi açıklamaya hazırlıklı olmalısınız. Bu konuyu çok

iyi bilmeniz gerektiği anlamına gelmektedir. Öğrencilerin ortaya koyacakları olası meseleler ya da soruları ele almaya hazır olun. Olası cevap ya da tepkilerinizi planlayın.

Tartışmayı başlatın. Pek çok kez ve kesin olarak da ilk kez öğretim üyesi olarak tartışmayı siz başlatacaksınız. Svinicki ve McKeachie (2011) tartışmanın bir soru, tartışılan bir konu ya da ortak bir deneyim gibi yöntemlerle başlatılabileceğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin “gerçek yaşamı”ndan herhangi bir konu seçmek bir taktiktir. Bir kitap, bir film ya da kitle iletişiminden benzer bir örnek yoluyla ortak bir deneyim sağlayın. Tartışmayı verimli kılmak için öğrencilerinizin yeterli bilgiye sahip olduklarından emin olun.

Tartışmayı kolaylaştırın.

- Tartışmaların başlaması zaman alacağı için sabırlı olun. Duraksamalara ve sessizliklere izin verin. Sessizlik sosyal açıdan tuhaf olabilir ama size ve öğrencilere düşünmek için zaman kazandırır. Sessizlikten rahatsızlık hissetmemek için öğrencilerinizi (ve kendinizi) eğitmeniz gerekebilir.
- Her bir öğrencinin ne söylediğine kulak verin.
- Kimin katılıp katılmadığını sorun.

Sorular sorun. Bir öğrenciden savunduğu fikri ya da yorumu desteklemek için açıklama yapmasını isteyin; *açık uçlu* (basitçe bir kelime ile ya da “evet” ya da “hayır” ile cevaplanamayacak) sorular kullanın; (birden fazla doğru cevabı bulunabilecek) *farklı* sorular sorun. Ancak, tek bir öğrenciyi uzun süre sorgulamayın.

Çatışmaları yönetin. Çatışmaları görmezden gelmemek önemlidir. İlk olarak anlaşmazlığın ne olduğunu belirlemeye çalışın; basitçe bilişsel bir yanlış anlaşılma olabilir. Avantajları ve dezavantajları görünür bir şekilde listelemek (örneğin yazı tahtası, çalışma kağıdı, tartışma panosu) yardımcı olabilir. Çatışma pek çok öğrenci arasında ise, grubun anlamadıkları konular hakkında bir şekilde konuşmalarına izin verin. (Ayrıca bakınız: Kustra ve Potter, 2008, ss.59-65)

Özetler sunun. Tartışma esnasında ve kesinlikle tartışmanın sonunda, bir özet ya da tartışmanın bazı sonuçlarını sunun. Grup uzlaşmasını onaylayın ve *tüm* öğrencilerin aynı görüşte olup olmadığını kontrol edin: “Bu ifade *hepinizin* düşüncesini yansıtıyor mu?”

Tartışma sırasında ne olduğu hakkında düşünün. Tartışma sonunda neyin iyi gittiğini ve neyi farklı yapabileceğinizi düşünün. Hangi öğrenci(ler)nin tartışmaya katıldığını ya da katılmadığını düşün. Hangileri en çok katkı sağladı? Baskın olan herhangi bir öğrenci(ler) var mıydı? Öğrenci yorumlarının kalitesi nasıldı? Ve özellikle, öğrenciler ne öğrendiler?

Daha Fazla Bilgi İçin – Sorular Sormak ve Yanıtlamak.

Cashin (1995), IDEA Çalışması No. 31: Sorular Sormak ve Yanıtlamak (Answering and Asking Questions); Davis (2009), bölüm 12 ve 13; Forsyth (2003), ss. 72-74; Kustra ve Potter (2008), ss. 31-38; Svinicki ve McKeachie (2011), bölüm 5.

Öğrencilerin Rolü

Öğrenciler hazırlıklı olmalıdır. Beklentilerinizi karşılamak için öğrenciler tartışmaya hazırlanmış olarak gelmelidirler. Normal olarak bu, onların sadece konuları okumakla kalmayıp işlenecek ders kapsamında bu konuyu düşünmeleri de gerekeceği anlamına gelmektedir.

Öğrenciler katılmalıdır. Tartışmaların dersin zorunlu bir parçası olduğunu varsayarsak, öğrencilerin katılması zorunludur. Tamamen sessiz gözlemciler böyle bir dersten tam kredi kazanamazlar. Sessiz gözlemcilerin herhangi bir şey öğrenmedikleri anlamına gelmese de, katılımcı öğrenciler daha fazla öğrenirler ki bu bir tartışma sınıfının amacıdır.

Öğrenciler net şekilde düşündüklerini açıklamalıdır. Tartışmaların bir amacı öğrencilere fikirlerini ve sonuçlarını test etmelerine izin vermesidir. Bu da, öğrencilerin sadece fikirlerini geliştirmesini değil, aynı zamanda mümkün olduğunda fikirlerini ve vardıkları sonuçları açık bir şekilde açıklamalarını gerektirir. Forsythe (2003, s.101) öğrencilerin ifadelerinin kısa ve açık olması gerektiğini ve başka birinin söylediğini anlamadığında da açıklama istemeleri gerektiğini ileri sürmektedir.

Öğrenciler dinlemelidirler. Öğrenci katılımı sadece konuşmak değil, diğer öğrencilerin dediklerini, anlayış göstererek ya da açıklama isteyerek dinlemektir. Kendi fikirlerini açıklamaya hevesli olan ve bir önceki konuşmacıyı dinlemeyen bazı öğrenciler gördüğümüzde bu öğrencilerin bir önceki konuşmacının fikirlerini öncelikle kendi ifadeleri ile özetlemelerini isteyebilirsiniz. (Ayrıca bakınız Bligh, 2000, s. 32-33).

Katılımı Geliştirme

Öncelikle, öğrenci katılımına yönelik engeller nelerdir? Svinicki ve McKeachie (2011, s.44-45) iyi tartışmanın önündeki beş engeli şu şekilde sıralamaktadır: pasif öğrenme alışkanlıkları; aptal görünme korkusu; öğretmenin aradığı cevabı bulmak için çok fazla çabalamak; konunun tartışılması ya da tartışma sürecinin değerini anlayamama; alternatifleri dikkate almadan bir çözüm üzerinde anlaşmayı istemek.

Davis (2009, s.107) öğrencilerin tartışmalar ile ilgili sahip oldukları altı yanlış varsayımı sıralamaktadır: bir kişi sadece bir tarafı tutar; bilgi gerçekte sadece fikirdir; kişisel deneyim bilginin gerçek kaynağıdır; anlaşma olmayacaksa konular tartışılmamalıdır; fikirler tartışıldığında bireysel haklar çiğnenir ve bir tartışmada bireyler asla rahatsızlık duymamalıdır.

Davis (2009, s.99) ayrıca tartışmalara katılmak hakkında öğrencilerinize verebileceğiniz dokuz öneriyi şu şekilde belirtmektedir: Mesela, diğerlerini, *kendi* cevaplarının doğruluğu konusunda ikna etmeyi denemek yerine, *en iyi* cevapları aramalılar. Bir önceki fikre saplanıp kalmadan açık fikirli olmayı denemeliler ve yeni bir konuya geçmeden önce mevcut konuyu sonuca bağlayıp bitirmelidirler.

Diğer birkaç strateji tartışmalara katılımı artırabilir.

Genel sorular sorun. Birden çok kabul edilebilir cevabı olabilen sorular (“...hakkındaki fikrin nedir? gibi) daha fazla tartışmaya yol açabilir. Ayrıca, okuma ile ilgili sorularınızı onları tartışmadan *önce* öğrencilere veriniz. (Bakınız Svinicki ve McKeachie, 2011, ss.47-48)

Sadece konuşan öğrenciye bakmayın. Uzaklara bakmanın ilgisiz görünmesine ve göz temasının bir öğrenciye ona dikkat ettiğiniz mesajını vermesine rağmen, uzun süre bir öğrenciye bakmanız ona tehdit edildiğini düşündürebilir. Ayrıca, grup içinde öğrencilerin nasıl tepki veriyor olduklarını gözlemlemeniz gerekir.

Aşırı konuşan öğrencileri kontrol edin. Daha iyi öğrenciler genelde en çok konuşan öğrencilerdir ancak uzun bir sessizlik olsa dahi otomatik olarak ilk onların adını söylemeyin. Henüz herhangi bir şey söylememiş bir öğrenciye söz verin. Bir öğrencinin aşırı konuşkanlığı bir sorun oluyorsa, bu öğrenci ile bu konuyu sınıf dışında konuşabilirsiniz. (Ayrıca bakınız Brookfield ve Preskill, 2005, ss.169-171). Bazen aşırı konuşan kişi siz olabilirsiniz, öğretmenin kendisi! Bir dersin video kaydını almak ve daha sonra izlemek, bununla ilgili (dersinizin diğer başka unsurları ile ilgili de) faydalı bilgi sağlayabilir (Ayrıca bakınız Brookfield ve Preskill, 2005, ss.193-200).

Örnekler ve gerekirse açıklayıcı başka örnekler isteyin. Öğrencilerin sıklıkla anlamakta güçlük çektiği karmaşık fikirler ya da kavramlar tartışıldığı zaman bu özellikle önemlidir.

Duraksamalar ve sessiz kalmalara izin verin. Amerikan kültüründe bazen konuşmalarımızda hiçbir sessiz bir zaman olmamalı gibi davranırız. Sessizlik, bir dakikalık ya da daha fazla süre, öğrencilere ve size düşünmek için zaman verir. Bu “bekleme zamanı”, özellikle daha içe dönük ve katılmaya fırsat bulamayan öğrencilere yardımcı olur (Davis, 2009).

Duygulara ve duygusal tepkilere hassasiyet gösterin. Bazı konular güçlü olumsuz –ya da olumlu– duygular yaratabilir, ya da tartışma ilerledikçe bir öğrencinin üzüldüğü ya da kızıyor olduğunu fark edebilirsiniz ki bunlar öğrenmeye engel teşkil eder. İdeal olarak, öğrencinin duygusal hassasiyetini ortaya koyması ve bunun tartışılması gerekir. Bunu oluşturmak için de, şunu söylemek isteyebilirsiniz: “Bununla ilgili güçlü duyguların varmış gibi görünüyor.” Ya da şu sorunun cevabını arayabilirsiniz: “Bunun hakkında daha fazla konuşmak ister misin?” Ders sonrası öğrenci ile konuşabilirsiniz.

Öğrencilerin katkılarını takdir edin ve cesaretlendirin. Her bir öğrencinin yorumunu dikkatlice dinleyin ve bazen söylediğini başka şekilde ifade ederek onu anladığınızı gösterin. Öğrencilerinize ne demek istediklerini açıklamak için bir şans verin veya B öğrencisinin yorumunu A öğrencisinin söylediği bir şey ile bağlayın.

Daha Fazla Bilgi İçin – Etkili Gruplar ve Özel Etkinlikler (tartışma derslerinde ve kalabalık sınıfların parçası olan gruplarda kullanılabilir)

Bligh (2000), ss.105-188; Brookfield ve Preskill (2005), bölüm 6; Davis (2009), bölüm 21; Forsyth (2003), ss. 103-110; Svinicki ve McKeachie (2011), bölüm 14 ve 15.

Sonuç

Bu çalışmadaki tavsiyeleri harfiyen uygulamanız gereken şeyler olarak değerlendirmeyiniz. Bu tavsiyeleri daha çok, *cevaplar* değil de *sorular* olarak düşününüz. Kendinize “Benim

dersimdeki öğrencilere bu öneriler ne derece yardımcı olabilir?” sorusunu sorunuz. Öğretmen sizsiniz –karar verecek olan sizsiniz.

Daha Fazla Bilgi İçin – Çevrimiçi Tartışmaları Kolaylaştırmak. Bu çalışmanın odağı sınıf içi tartışmalar olsa da, birçok yazar tartışmanın teknoloji yoluyla etkin kullanımı için tavsiyelerde bulunmaktadır. Bakınız Brookfield ve Preskill (2005), bölüm 11 ve 12; Davis (2009), ss. 497-503; Forsyth (2003), ss.233-260; Svinicki ve McKeachie (2011), bölüm 17.

Kaynakça

- Anderson, L.W. & Krathwohl, D. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- Bligh, D.A. (2000). *What's the point in discussion?* Portland, OR: Intellect Books.
- Bloom, B.S., Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H., & Krathwohl, D.R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: Handbook I, the cognitive domain*. New York: David McKay.
- Brookfield, S.D. & Preskill, S. (2005). *Discussion as a way of teaching* (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Cashin, W.E. (1995). *Answering and Asking Questions*. IDEA Paper No. 31. Manhattan, KS: Kansas State University, Center for Faculty Evaluation and Development.
- Cashin, W.E. (2010). *Effective Lecturing*. IDEA Paper No. 46. Manhattan, KS: The IDEA Center.
- Cashin, W.E. & McKnight, P.C. (1986). *Improving Discussions*. IDEA Paper No. 15. Manhattan, KS: Kansas State University, Center for Faculty Evaluation and Development.
- Christensen, C.R., Garvin, D.A., & Sweet, A. (Eds.), (1991). *Education for judgment: The artistry of discussion leadership*. Boston: Harvard Business School.
- Davis, B.G. (2009). *Tools for teaching* (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Fleming, N. (2003). *Establishing Rapport: Personal Interaction and Learning*. IDEA Paper No. 39. Manhattan, KS: The IDEA Center.
- Forsyth, D.R. (2003). *The professor's guide to teaching: Psychological principles and practices*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Kustra, E.D.H. & Potter, M.K. (2008). *Leading effective discussions*. STLHE Green Guide 9. London, Canada: Society for Teaching and Learning in Higher Education.
- Lowman, J. (1995). *Mastering the techniques of teaching* (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.

Svinicki, M. & McKeachie, W.J. (2011). *McKeachie's teaching tips: Strategies, research, and theory for college and university teachers* (13th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.